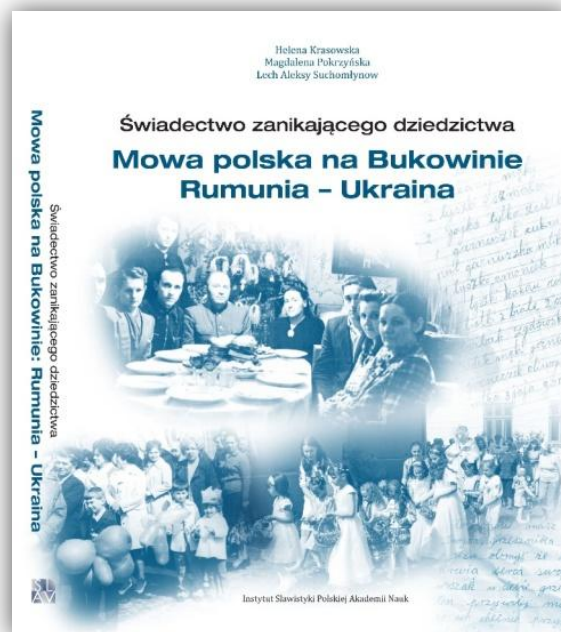


**MEDALE GLORIA ARTIS DLA HELENY KRASOWSKIEJ
I LECHA A. SUCHOMŁYNOWA**

WARSZAWSKA PROMOCJA MONOGRAFII *ŚWIADECTWO
ZANIKAJĄCEGO DZIEDZICTWA. MOWA POLSKA NA BUKOWINIE:
RUMUNIA – UKRAINA*

Dnia 2 kwietnia 2019 roku w Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się promocja monografii autorstwa Heleny Krasowskiej, Magdaleny Pokrzyńskiej i Lecha A. Suchomłynowa *Świadectwo zanikającego dziedzictwa. Mowa polska na Bukowinie: Rumunia – Ukraina*. Uroczyste spotkanie miało wyjątkowy charakter, było bowiem połączone z wręczeniem odznaczeń dla naukowców zajmujących się polską kulturą.



Na wniosek Fundacji Sławistycznej Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotr Gliński przyznał dr hab. Helenie Krasowskiej, prof. IS PAN (Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk) oraz prof. Lechowi A. Suchomłynowi (Międzynarodowa Szkoła Ukrainistyki Narodowej Akademii Nauk Ukrainy) Brązowe Medale Zasłużony Kulturze Gloria Artis. Uroczystego wręczenia medali w imieniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dokonał Dyrektor Gabinetu Ministra – Jarosław Czuba. W laudacji podkreślił zasługi odznaczonych naukowców w upowszechnianiu polskiego dziedzictwa kulturowego na arenie międzynarodowej.

Dr hab. Helena Krasowska, prof. IS PAN, od wielu lat zajmuje się badaniem kultury Polaków żyjących w Rumunii i na Ukrainie, a jej prace językoznawcze uzupełniają lukę w badaniu języka polskiego – jednego z podstawowych elementów tożsamości narodowej. Prace prof. Lecha A. Suchomłynowa dotyczą rozwoju kultury polskiej w regionach wieloetnicznych. Działalność obydwójga naukowców przyczynia się do upowszechniania i ocalania polskiego niematerialnego dziedzictwa narodowego.



Helena Krasowska podczas uroczystości. Fot. D. Deykun



Autorzy podczas promocji monografii. Fot. D. Deykun

Nad przebiegiem uroczystości w Studium Europy Wschodniej czuwał Dyrektor Studium, prof. Jan Malicki. Promocję monografii poświęconej mowie polskiej na Bukowinie Karpackiej prowadzili prof. Kazimierz Jurczak (były konsul RP w Rumunii) oraz prof. Henryk Litwin (były ambasador i konsul RP na Ukrainie). Prof. H. Litwin podkreślił znaczenie publikacji, która opisując mowę Polaków na Bukowinie i udzielając im samym „głosu” jako narratorom, „prowadzi w świat przedstawiony w jego esencji”. Prof. K. Jurczak zwrócił uwagę na to, że monografia, będąca wynikiem wieloletnich badań prowadzonych w Rumunii i na Ukrainie, „przywraca jedność narracji o Polakach na Bukowinie”.

Autorzy książki opowiedzieli o pracach badawczych, omawiając również jej efekty i zasoby, jakie dzięki realizacji badań udało im się zgromadzić. Monografia zawiera opis mowy i kultury Polaków żyjących po obu stronach granicy ukraińsko-rumuńskiej, a o jej wyjątkowości stanowi m.in. zasób materiałów źródłowych: wywiady przeprowadzone w 58 miejscowościach, w których wzięło udział 358 osób, 260 godzin nagrań (spisanych w postaci 4500 stron transkrypcji półortograficznej), 20 228 fotografii i skanów. Badania terenowe w latach 2015–2018 prowadził interdyscyplinarny, międzynarodowy zespół, którym kierowała Helena Krasowska. Monografia, wydana przez Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, jest nie tylko pierwszym całościowym opracowaniem dotyczącym języka i kultury Polaków na Bukowinie, lecz także niezwykle cennym wydawnictwem zawierającym obszerne fragmenty wywiadów, zdjęcia i nagrania, które dołączone zostały do niej na specjalnym pendrivie.

Książka została wydana w twardej oprawie, niezwykle starannie pod względem edytorskim. Stanowi opis zanikającego dziedzictwa, ale jej wydanie, co podkreślił prof. H. Litwin, ocala opisywaną kulturę i mowę Polaków z Bukowiny.

(Oprac. K. Stempel-Garnarczyk)

ODZNAKA HONOROWA „ZASŁUŻONY DLA KULTURY POLSKIEJ” DLA DR HAB. EWY GOLACHOWSKIEJ, PROF. IS PAN



Fot. dzięki uprzejmości E. Golachowskiej

Informujemy, że na wniosek Fundacji Sławistycznej Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotr Gliński nadał dr hab. Ewie Golachowskiej, prof. IS PAN, odznakę honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Uroczystość wręczenia odznaczenia odbędzie się 8 maja br. w Pałacu Staszica w Warszawie.

Dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN – językoznawczyni, zainteresowania badawcze koncentrują się wokół socjolingwistyki oraz związków religii i języka z tożsamością. Autorka monografii: *Język i kultura mieszkańców wsi włościańskich i szlacheckich dawnej ziemi drohickiej na Podlasiu. Studium socjolingwistyczne* (Warszawa 2006) i *Jak mówić do Pana Boga? Wielojęzyczność katolików na Białorusi na przełomie XX i XXI wieku* (Warszawa 2012). Współredaktorka cyklu *Konstrukcje i destrukcje tożsamości* oraz licznych artykułów.

DR WOJCIECH SOSNOWSKI Z WYKŁADAMI NA UNIwersYTECIE RUHR W BOCHUM

W dniach 27–30 marca 2019 roku dr Wojciech Sosnowski przeprowadził wykłady na Wydziale Sławistyki Uniwersytetu Ruhr w Bochum – w ramach programu Erasmus+ (Staff Mobility for Teaching).



Na wykłady i warsztaty do Bochum przyjechało ponad 100 slawistów, wykładowców i nauczycieli z Niemiec, Austrii, Szwajcarii i Francji, aby poznać obecną i dalszą drogę w glottodydaktyce języków słowiańskich. Dr Wojciech Sosnowski wygłosił wykład o rosnącej roli digitalizacji procesu dydaktycznego oraz znaczeniu zachowania balansu między intelektualizacją a infantyлизacją w nauczaniu.

Dr W. Sosnowski przeprowadził też dwudniowe warsztaty efektywnego nauczania, podczas których podzielił się refleksją na temat organizacji procesu dydaktycznego oraz metodami, technikami i sekretami glottodydaktycznymi zaczerpniętymi z jego książek pt. *С Россией на «ты»* oraz *Polskie czytanki*.

(Oprac. Zespół Obsługi Badań Naukowych na podstawie tekstu W. Sosnowskiego)



Wojciech Sosnowski na Uniwersytecie Ruhr w Bochum. Fot. z archiwum autora



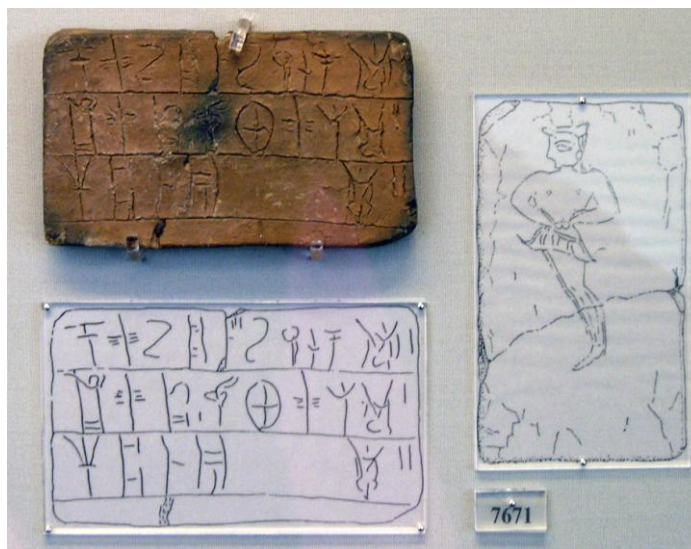
Wojciech Sosnowski na Uniwersytecie Ruhr w Bochum. Fot. z archiwum autora

Dr Wojciech Sosnowski – adiunkt w Instytucie Slawistyki Polskiej Akademii Nauk. Autor ponad 30 artykułów naukowych w dziedzinie glottodydaktyki i językoznawstwa slawistycznego. Członek Rady programowej czasopisma „Języki Obce w Szkole”. Współautor *Leksykonu odpowiedniości semantycznych w języku polskim, bułgarskim i rosyjskim* (Warszawa 2017) i *Leksykonu aktywnej polskiej i ukraińskiej frazeologii* (Warszawa 2017).

TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE PROBLEMY PRZEKŁADU: TŁUMACZENIE ANTYCZNYCH TEKSTÓW

Dnia 12 marca br. w poznańskiej siedzibie Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk dr hab. Anna Kotłowska, prof. UAM, wygłosiła referat poświęcony problematyce związanej z najstarszymi zabytkami pisma greckiego, a mianowicie pisma linearnego B z drugiej połowy II tysiąclecia p.n.e. Jest to najstarsze, dotychczas odczytane (od 1952/1953 roku), pismo z obszaru Europy. »

Pierwsza część wystąpienia miała charakter zarysu materiałowego, w którym przedstawiono zasób ilościowy tabliczek (ok. 5900 egzemplarzy), kontekst archeologiczny znalezisk, charakter pisma linearnego B jako pisma sylabicznego (w tym trudności z rozumieniem wielu słów, będące pochodną ambiwalencji zapisu), zawartość treściową tabliczek. Na koniec tej części podkreślono, że nadal nie odczytano wcześniejszych pism z Krety i Cypru – tzw. pism hieroglificznych oraz pisma linearnego A.



Tabliczka z linearnym pismem B (źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Pismo_linearne_B#/media/File:Linear_B_\(Mycenaean_Greek\)_NAMA_Tablette_7671.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Pismo_linearne_B#/media/File:Linear_B_(Mycenaean_Greek)_NAMA_Tablette_7671.jpg))

Druga część wystąpienia miała charakter problemowy, w czasie której poruszono zagadnienia w większości wciąż nierozstrzygnięte w nauce: np. 1) w jakim zakresie tabliczki informują nas o ustroju społecznym, politycznym i gospodarczym świata późnej epoki brązu w Grecji (tzw. epoki mykeńskiej); 2) w jakim zakresie tabliczki informują nas o religii greckiej epoki brązu i czy religia I tysiąclecia (o której wiedza w popularnym ujęciu jest stosunkowo

rozpowszechniona we współczesnym społeczeństwie) jest jej kontynuacją w określonych wymiarach; 3) charakter informacji ze świata zewnętrznego o Grecji epoki brązu i ich stosunek do informacji znanych z tabliczek (w tym miejscu szczegółowo omówiono źródła heetyckie, w których pojawia się terminologia związana ze światem greckim oraz światem eposu homerowego); 4) w jakim stopniu *Iliada* i *Odyseja* przynoszą informacje o epoce brązu i czy informacje z tabliczek pisma linearnego B są pomocne do rozstrzygnięcia tego zagadnienia.

(Na podstawie tekstu A. Kottłowskiej)

Dr hab. Anna Kottłowska, prof. UAM – filolog klasyczny, bizantynolog. W ramach projektu *Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian. Seria łacińska*, tom 1: *Starożytność* (nr grantu: 11H 12 0313 81), realizowanego w Instytucie Slawistyki Polskiej Akademii Nauk w latach 2012–2016 pod kierunkiem prof. dr. hab. R. Grzesika, pracowała nad tłumaczeniami starożytnych tekstów greckich oraz łacińskich. Wraz z Ł. Różyckim przygotowała tłumaczenie *Historii powszechnej* Teofilakta Simokatty (Poznań 2016).

O LICZEBNIKACH W DAWNYCH GRAMATYKACH

Dnia 5 marca 2019 roku na otwartym zebraniu Zakładu Językoznawstwa Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk dr Maksim Duszkin wygłosił referat poświęcony problematyce właściwości składniowych tzw. nazw małych liczb (*два-четыре*) w języku rosyjskim i pierwszym próbom ich analizy w gramatykach z okresu XVIII–XIX wieku.

W referacie skupiono się na kwestii interpretacji formy gramatycznej rzeczownika, który łączy się z liczebnikami *два-четыре*, występującymi w mianowniku lub zbieżnym z nim bierniku. Omówiono fakty językowe, które utrudniają znalezienie jednolitej, spójnej, ściśle synchronicznej interpretacji właściwości składniowych rozpatrywanej konstrukcji. Następnie przeanalizowane zostały najważniejsze próby opisu podjęte w gramatykach rosyjskich z okresu XVIII–XIX wieku. Interpretację najbardziej rozpowszechnioną w dzisiejszej literaturze przedmiotu znaleźć można już w pracy Wasilija Adodurowa z 1731 roku.

Próba wyjaśnienia, dlaczego przy liczebnikach *два-четыре* występuje właśnie forma zbieżna z dopełniaczem liczby pojedynczej, podjęta została w pracy Gerasima Pawskiego z 1850 roku.



Pierwsza strona gramatyki M. Łomonosowa z 1755 roku (źródło: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Российская_грамматика_\(Ломоносов_1755\).djvu](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Российская_грамматика_(Ломоносов_1755).djvu))

Pawski omawia historię tych konstrukcji i mechanizmy, których wynikiem jest specyfika konstrukcji z liczebnikami *два-четыре* we współczesnym mu języku rosyjskim. Aleksandr Wostokow zaś uważa, że w konstrukcji typu *три дерева* mamy do czynienia z rzeczownikiem użytym w specjalnej formie mianownika liczby mnogiej (w mianowniku liczby mnogiej „o specjalnej końcówce” – *Русская грамматика*, 1831). Przypuszczać można, że Wostokow próbował utrzymać spójność przedstawionego w jego gramatyce ogólnego rozumienia liczebnika: badacz rozpatruje go jako podtyp przymiotników. „Przymiotnik” zaś taki (liczebnik) w ujęciu Wostokowa występuje z rzeczownikiem w związku gody.

(Oprac. M. Duszkin)

Dr Maksim Duszkin – filolog w Zakładzie Językoznawstwa IS PAN, absolwent Wydziału Filologii Uniwersytetu Wileńskiego oraz Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Obszar jego zainteresowań naukowych obejmuje semantykę i pragmatykę językoznawczą, lingwistykę korpusową oraz historię myśli lingwistycznej. Jest autorem monografii *Wykładniki przybliżoności adnumeratywnej w języku polskim i rosyjskim* (Warszawa 2010) oraz *Лингвистическая идея числительного в русских грамматиках XVIII–XIX веков* (Warszawa 2018).

ZAPROSZENIE DO LEKTURY MONOGRAFII *SZTUKA MARGINESÓW. CHORWACKI PLAKAT POLITYCZNY*



Zapraszamy do lektury monografii *Sztuka marginesów. Chorwacki plakat polityczny* autorstwa dr Ewy Wróblewskiej-Trochimiuk, której wydawcami są Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk oraz Fundacja Sławistyczna.

„Stanowiąca oś interpretacji kategoria marginesów upoważnia czytelnika do włączenia rozważań Ewy Wróblewskiej-Trochimiuk w nurt nazwany przez Piotra Piotrowskiego nową geografiami artystyczną. [...] Rozprawa problematyzuje więc opozycyjny i hierarchiczny układ między centrum (w tej roli Zachód) i peryferią (Chorwacja); ukazuje osobny, wewnętrzny puls kultury chorwackiej, formującej się w równocześnie w interakcjach z krajami bałkańskimi oraz z Europą; w dialogu oraz sporze z nimi, który to – jak przekonuje Autorka – w większym stopniu określa kierunki rozwoju rodzimej szkoły plakatu niż przeobrażenia stylów i estetyk. W tej perspektywie peryferyjność staje się wartością. Po pierwsze jako obszar, z którego można dostrzec i czerpać z różnych centrów, co z kolei pozwala kwestionować hegemonię dominującego i kolonizującego dyskursu zachodniocentrycznego. Po drugie jako sfera otwarta na wpływy i przepływy, dynamiczna, umożliwiająca konfrontację idei, destabilizująca utarte sensory” (z recenzji wydawniczej dr hab. Magdaleny Bogusławskiej).